

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a „Székely Hirlap”

polit. és társadalmi lapra s a „jogász-egylet” köz-
lönyére.

Előfizetési ára:

Oktober—decemberi évne yedre 2 frt.

A jogász-egylet tagjainak . . . 1 „

Rápolty Károly,
szerkesztő.

Az előfizetési pénzeket kérjük mielőbb be-
küldeni, hogy a lap küldésében évnegyed kezde-
tével tájékozva lehessünk s a kellemetlen reklama-
ciókat megelőzhessük.

Wittich J. könyvkereskedése,
kiadó.

A szünidő alatt.

(*) Folyó hó 14-én nyílt meg az ország-
gyűlés utolsó szaka, s ezzel vége van a párt-
vezérek és miniszterek utazásainak mindnyájan
sietnek helyeiket a magyar parlamentben elfog-
lalni, hogy a „reform országgyűlés” utolsó
felvonásában force-szerepeiket sikerrel, s ha lehet
taps között játszodhassák el. Hogy a siker meg-
lesz-e, s hogy arra aztán mit fog a jövő hozni,
azt nem tudjuk; de kormányunk bölcsességében
tapintatosságában mint eddig, ezután is bizunk,
a majoritásról pedig feltesszük, mert ellenkezőt
állítani nincs okunk, hogy ezen ülészak alatt is
támogatni, elősegíteni fogja reform-törekvéseiben.
Rövid ugyan az idő, de ez alatt is sok jót le-
het tenni, az akarat és politikai éberség a sikert
biztosíthatja, s majd, midőn a királyi szó bezárja
parlamentünket, bizonyára a nemzet méltányos-
ságával, hálájával találkozik a képviselőtestület;
különösen, ha az ellenzék e néhány hónap alatt
visszatartaná magát gáncsolódásaitól s engedné
az ügyek gyors folyamatát haladásában.

Mert még igen sok munka vár képviselőinkre.
Őszintén szólva, mi csak óhajtjuk, de nem várjuk
azt, hogy ellenzékünk most tán el fogja hagyni
szokását. Bizonyos jelekből észrevettük a szün-
idő alatt, hogy a corripheusok valamin török
fejőket. Eleinte azt kürtölték szét az országban,
hogy az ellenzék árnyalatai közt fusio létesül
kormányunk megbuktatására, a feltétel pedig —
azt mondják — az lett volna: hogy Tisza et
Comp miniszteriumában Irányi és Madarász (major
et junior) illendő állomást nyernének. Később
kitűnt, hogy az egész fusio sületlen ábránd volt,
s azon csecsemő journalistáktól eredt,
kik megunva a tollragást és ollózást, szeretnének
valami „tisztességes” hivatalhoz jutni, mikor aztán
az öregek haza vetődtek s meglátták milyen bo-
londokat irogatnak ezek a fiatal elmék, majdnem
kézzelfoghatólag magyarázták meg ezen osto-
baság lehetetlenségét. Mert ha a szélsőbal egye-
sülne a középballal, ez esetben nem hogy meg-
buknék pártunk hatalma, de épen ellenkezőleg
megerősödne. S midőn tiltakozott ezen fusio
alakulása ellen Csernátoni és Helfy a quar-
dinetto (elméncz?!) írója: pártjuknak használtak,
sőt még maga Madarász nem emlékszünk már,

melyik a kettő közül, mi azonban egészen mind-
egy, miután „az alma nem esik messze” stb. szent
botránkozással fogta kezében tollát s védte a nagy
száműzött elveit az ilyen módoni profanizálástól.

Allah nagy és Kossuth az ő profé-
tája, s ki ennek nyomába nem lép, az sem nem
magyar, sem nem hazafi, hanem zsibárus,
ki ócska lelkekkel kereskedik.

Igy mene füstbe sok ifju ábránd s egy jobb
kor, mely után buzgó imádság epedez...

Igy dőlven dugában a fusio, következett a
mező-esáni conferentia. Oh, te Csán! ha
te nem lennél Csán, hat Gastein vagy Salz-
burg lehetnél. Az „Internationál” üzelmek-
kel szembe ugyan nem történt semmi megállá-
podás, legalább a „Magyar Polgár”-ban erről sem-
mi érdekes elmefuttatást nem olvastunk; de annyit
sejtünk, hogy Székelyföldet szeretnék a jövő kö-
vetválasztásokkor befogni. Lesz-e valami belőle
azt nehezen hisszük el, ezek a góbék fufangos
emberek s alkalmasint tudják mit várhatnak egy
baloldali kormánytól, melynek néhány tagja olyan
fényes jelét adta szabadelvűségének az urbéri
maradványok eltörléséről szóló törvényjavaslat
tárgyalásakor. Még magának Jókainak kit a köl-
tészeti gloriája övez, meg nem ingathatja kor-
mányunk iránti erős bizalmunkat. Az ezen cél-
ból a „Hon” hasábjain megjelent: Öt év alatt,
cikksorozata majd minden sorában kiteszik az
a „desperatio,” mely egy kétségbeesett ember
kapkodása, hogy valamiként az események fel-
színére juthasson. Egy elátkozott ország-
nak rajzolja hazánkat, hol már az erények, er-
kölcök nem is léteznek, hanem mindenütt nyomor,
bűn és elveteműtség.

Hogy pedig állapotunk javuljon, hazánk vi-
rágozzék, s az erkölcsi élet ismét meghonosodjék,
erre persze szerinte csak egyetlen mód van, ha
t. i. a balközép kormányozhat.

Szerintünk pedig az egészet a jövő követ-
választások idézik elé; s mégis sajátlagos tüne-
mény előttünk, hogy a magyar ellenzék tömörülését
nem valami nagy horderejű társadalmi vagy poli-
tikai reformra, hanem egyszerűen a kormány kisebbsi-
tésére s a nemzet ámtására fekteti, és épen ezért
semmit sem tartunk olyan ellenzékétől, melynek semmi
olyas vezérelve nincs, mely összetartó, szilárdító
erővel bírna.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház sept. 14-iki első ülése érdekesebbé
fejlődött, mint a milyennek a napirend szerint ígérkezt.
Elnöki bejelentések voltak egyedül a napirenden; de mi-
dön ezen jelentések közül Tisza Lajos közlekedési mi-
niszter kinevezésére került a sor, Simonyi Ernő azon
megjegyzést tette, hogy nem a házból nevezni a minisz-
tereket, imparlamentáris eljárás, mely a kormányt par-
lamentális jellegéből kivetkőzteti. Madarász József mellette
(vagyis inkább ellene) szól: Ő azt kívánja, hogy kép-
viselő egyáltalán ne lehessen hivatalnok, tehát miniszter
sem. Andrássy gróf elég kedélyes volt, válaszába ez ele-
mondást föl nem használni: hanem egyszerűen kifejteti
azon a parlamentarizmus á-bé-cé-jéhez tartozó igazságot,
hogy nem az teszi parlamentárisá a miniszteriumot, hogy
a házból vagy a többségből való, hanem az, hogy több-
sége van, — és hogy — lehetne kinevezni egy csupa
képviselőkből álló kormányt, még sem volna az parla-
mentáris, ha nem szavazna mellette a többség. E válasz

szintoly általános helyeslésére talált, a mily derűtségre
a szélsőbalai gőzkantra való czélzás.

Továbbá Scharcz Gyula és Simonyi Ernő a place-
tum dolgában interpelláltak — előbbi még a közös is-
kolák és a közoktatási reform ügyét is belevegyitvén
kérdőpontjaiba.

Végül még Tisza K. az ülészak tartama iránt in-
terpellálta az elnököt, s a ház kis vita után belenyugo-
dott azon okokba, melyeknél fogva a kormány a budget
bizottsági tárgyalása alatt a házat elnapolni kívánja. A
legközelebbi ülés szombaton a budget beterjesztésének
lesz szentelve.

Maros-Vásárhely képviselő-testületének f. 6. szeptember 11-ki tartott közgyűlése.

(Folytatás és vége.)

Kis József előadja, hogy a várbeli gabona raktár-
nak laktányává való átalakíttatása a Tanácsra bízván,
ez a folyó hó 2-kán megtartott 3-ik árverésen Spencz
Károlyt fogadta el 7480 frt 40 kron vállalkozónak (ki-
kiálltási ár 7614 frt 88 kr. volt.) az átalakítás már meg
is kezdetett, s a vállalati összeg első részét a Tanács
jóváhagyás reményében utalta is. Szőlősi felszólalása
folytán kiderül, hogy vállalkozó semmi biztosítékot sem
tett le, s a Tanács azon mentegetődzése, miszerint egy
kis hiba történt ugyan, de a vállalkozó becsületessége és
itteni birtokai elég biztosítékot nyújtanak, megnyugtató-
nak nem találta: utasított a főbíró, hogy vállal-
kozótól utólagosan kötelezvényt igyekezzen nyerni, mely-
ben itteni fekvő birtokait biztosítékképp lekötő, különben
a felelőség a kiutaló tanácsot fogja terhelni. Petelei az
ellen szólal fel, hogy a 8 hüvelykes fa is oly árba megy,
mint mely a 14-esre vétetett fel „nálunk igen gyorsan
mennek az ily árlejtések” észrevétellel végezte beszédét.
Ezután az építési szerződés tervezete olvasztatik, a város
és a XVI. hadsapat és katonai főparancsnokság között,
mely szerint a város a laktányát önköltségén átalakít-
tatja és átadja; emez pedig, a polgárságon elhelyeztetni
szokott katonaságot szállásolja el belé, s az alvópénz be-
szedése mellett a fentartás és tisztittatás költségeit hor-
dozandja. Hosszas vita keletkezik melyben Szőlősi az
évenként több mint ezer frt alvópénz fejében a város
által kívánja a kijavittatásokat eszközöltetni, legalább
jogunkat is fentartjuk ezáltal az épületekhez és várhoz.
Kis József és Kovács S. ez indítvány ellen van. Hincz
M. kimutatást kívánna időnként a katonai hatóságtól a
laktányába elhelyezett létszám fölől, különben nem el-
lenőrizhetjük, ha valjon nem fordítottik e más célra.
Gombás a város általi kezelés esetében elhatározatni
kéri, hogy az alvópénz ne a szállásmesterek kezén, ha-
nem egyenesen a városi pénztárba folyassék be. Bihari
nézte szerint csak ugy adhatjuk át, hogy a többi épüle-
tek netáni visszaadásakor, ezt is visszakapja a város.
Végül is az lett határozattá, hogy a jogügyi bizottmány-
nyal egyetértőleg állapittassanak meg a szerződés pontjai,
s a katonai parancsnoksággal is közölve terjesztessék ismét
bé a szerződés.

Bartha Gergely ügyvédi oklevele kihirdetettnek vé-
tetik. Nagy Zsigmond szent-miklóssutezai háza előtt 1 1/2
□ öl földnek átengedését kéri. A Tanácsra bízatik.

Olavastatik Mihályi Albert óvástétele a helybeli
minorita atyák nevében, melyben tiltakoznak a réajok
nézve káros szabályozás ellen, s a kisajátítandó területért
a várostól bőkezű megtérítést kérnek. A közmunkaügyi
bizottság véleménye szerint követelésüket oly magasra
emelték, hogy a kiegyezést lehetlenné tették (171 □ öl
földért 59 öl földet cserébe s mintegy 16,000 frt kár-
pótlást kívánnak;) a korlát megkésztetését, házuknak
némi javittatását a városnak felső helyén mészárszék épí-
tését s végül a szabályozásnak a megkezdett irányban
folytatását indítványozzák. A keletkező vitában ingerülten
vetik szemére a minorita patereknek: hogy a korábbi
létrejött egyezség ellenére követeléseiket óránként, s eze-
rekkel emelik, jöllehet e szabályozást épen az ők kiváló
érdeke kívánja, helyökért soha senkitől se kapnak tizezeret
sem, mert az épület nagyon koradt; különben is e te-
rületrészt a város adta volt nekik ajándékba, s jótéte-
ményét folyton éreztette velök, szavokban bizni nem le-
het, ők kérve kértek tizezer frt, s az egyezség létrejötte
daczára is folyton emelik az árt, egyezséget és jegyző-
könyvet azonban teljességgel alá nem írnak stb.

Határozatott, hogy a tanács bízatik meg a vála-
szolással, ajánlatuk el nem fogadható, a kiépítésre nézve
pedig marad a közgyűlés az előbb meghatározott terv
mellett.

Id. gr. Teleki Samu beadványában hajlandó a régi-
baromvásáru-utca alsó végéből kertjéből az utca vonal
egyenestése végett a kellő 84 öl földet átengedni egy

félhold földért s a korlátnak a város általi áthelyezése mellett. A közmunkaügyi bizottmányának arra vonatkozó véleménye is bevártni határozatott.

A régi-baromvásárucaz homlokzatának egyenesítése érdekében kezd Kovács S. egy beszédhez a munk. biz. nevében, de annak írásban beadására utasított.

Végül Szöllősi juddi lelkész a templom építéséhez szükségeltető porondnak engedélyezését, s annak a közevetváltól mentes elszállíthatását kéri. Megadatik, de a hidvám alól annak bérbeadása miatt nem menthető fel.

Az idő ez alatt eltelve 2 óra felé szét oszlott a gyűlés.

Városunk képviselőtestületének szept. 16-ki közgyűlése s főispánunk ünnepélyes beiktatása.

Reggeli 9 órakor nagyszámú közönség gyűlt egybe az Apollo-terembe, de ezuttal nem a végett, hogy Themis vagy Therpsichorának áldozzanak, hanem egy fontos és komoly politikai ünnepély megtartása, t. i. új főispánunk beiktatása végett, s mely bárha, ugyszólván, a nyilvános és nagyobb szerű rendezés rögtönzött volt, mégis elég fényesen sikerült. A nagyterem közepébe helyezett zöld asztal körül városunk ezidei tisztikara ült; a terem felső részében a társaságok (Erzsébethváros, Szászrégen és Fogaras) küldöttségei, a jobb felőli padokon a kir. tábla, marosszéki tisztség, honvédség, kir. urbéri törvényszék, pénzügyi hivatal és a helyi tanintézetek tanárkarai s más hatóságok és corporatiók, részint testületileg, részint küldöttségeik által foglaltak helyet; bal felől a városi képviselőtestület ezuttal teljes számmal volt látható, a terem alsó felében a nézőközönség, a karzatokon pedig a nők voltak elhelyezve.

Antal Ferencz főbíró: A főispán beiktatási ünnepélye képezi a jelenlegi közgyűlés tárgyát; nem akarom bővebben indokolni ünnepélyes összejövetelünk célját, hanem a kinevezetéről szóló ministeri rendeletet kívánom felolvasatni. Mi megtörténvén, éljenzessel fogadtattott, a főbíró pedig folytatta beszédét: Tisztelt közgyűlés! Mielőtt a beiktatási ünnepélyt megkezdendők, szükségesnek tartom méltóságos Thuri Gergely kinevezett főispán urat meghívni, s erre innen a közgyűlésből egy küldöttséget meneszteni. Z. Knöpfler, Bodola, Vadadi, Jenői Alhert, Bihari, Ferencz és Szöllősi képviselő atyáim! kérem föl a főispán ur szállására elmenni s jelenteni, hogy a közgyűlés már egybegyűlt s szíveskedjék a főispán ur ő méltósága megjelenni.

Néhány pércnyi várakozás után a meghívó küldöttség kíséretében s dörög éljenzessel fogadtatva, fényes főúri magyar öltözkében jelent meg s foglalt helyet a zöld asztal elejénél a dőlczes termetű és megnyerő alakú főispán. A gyűlés fennállva fogadta s Antal főbíró a következő beszédet intézte hozzá:

Császári és apostoli királyunk ő Felseje az 1870-dik évi 42-ik szentesített törvényezikk alapján, mlgodat M.-Vásárhely, Erzsébethváros, Fogaras és Szász-Régen törvényhatósági joggal bíró városok főispánjává kegyelmesen kinevezvén, nekem jutott részembe, mint a városi közönség közel 40 éves szolgálójának és polgárának, mlgodat diszes pályája kezdetén szerencsétlenül. Üdvözlöm hát mlgodat, mint főispánunkat, M.-Vásárhely sz. k. város közönsége nevében. A városi főispánság felállításával a törvényhatósági jog élvezetében lévő városok és ezen sz. k. város életében egy új időszak veszi kezdetét. Ugy nézem ezen új intézményt, mint midőn egy sok kincsekkel terhelt hajó révpartra jut; nem csak a part lakói, hanem az egész vidék hivatala van a hozott kincsekből részesedni. A főispáni méltóság felállításával a városok és kormány egy közvetítőt nyernek, mely után a városok

mind a szellemi, mind az anyagi téren gyorsabb fejlődésnek örvendhetnek. Szabadjon remélni, hogy városunk ez intézmény jótékonyágát átértve, a melegen felkarolt köznevelés szent ügyét tovább fejleszti, a kereskedés és ipar messzeterjedő ágazatait még magasabb fokra fogja emelni s mindezeket méltóságos bölcs vezetése és közreműködése alatt hozva létre, e városnak jólétét fogja előmozdítani, teljes örömmel üdvözljük mlgodat diszes pályája kezdetén, városunkat pártfogásába ajánljuk és a mennyi Felség áldását kérve, óhajtjuk, hogy éljen! so-kaig éljen!

Ezután a főispán a hozzá intézett kinevezetési okmányt olvastatta föl, s ahoz mellékelt eskümlnta után a következő esküt tette le: Én esküszöm az egy élő istenre, örökös földi fejedelmemnek, legkegyelmesebb uramnak I. Ferencz József ausztriai császárnak, Magyarország apostoli királyának hitemre fogadom és ígérem, hogy ő császári és apostoli kir. Felségéhez örökké hű, engedelmes és hódoló leszek, ő Felségének, örökösének és nemzetségének dicsőségét, méltóságát, hatalmát mindenkor fentartani és előmozdítani igyekezem, kárát pedig erőm szerint elhárítani igyekezem. Esküszöm, hogy Magyarország törvényeit megtartom, mindennemű hivatalos kötelességeimet hiven teljesítem, gazdag és szegény személyválogatása nélkül, félelmet, gyűlöletet és kedveskedést félretéve, mint Isten és az ő szent igazsága szerint meggyőződve leszek, miszerint a törvényhez képest, jogot és igazságot szolgáltatók. Isten engem úgy segítjen!

Ezután a főispán az elnöki széket elfoglalva, nagy folyékonyssággal s valóságos szónoki hanglejtelemmel az alábbi általános köztetszessel fogadott beszédet mondotta el:

Mint legfelsőbb kegyelem által kinevezett főispán, midőn e nemes város tisztelt bizottmánya és polgárainak őszinte üdvözlése mellett e széket először elfoglalom; a lehető legrövidebben kívánom elmondani, hogy miképen fogom fel állásomat.

Ki az utóbbi évtizedeket élte, annyi századot élt. Ezen esemény- és szenvedésdús korban, az élet nagy mestere, a tapasztalás megtanított minket: kívánalmaink határait a lehetőségben, céljaink létesítésének eszközeit a törvényességben keresni.

Ösmerem állásomban nehézségeit, de van egy bizonyos érzélem, mely minden akadálytál szembe száll, mert minden áldozatra kész; ezen érzélem a magyar nemzetnek kiváló tulajdona, s ez a: hazaszeretet. Ez leend támaszom, annál is inkább, mert meg vagyok győződve, hogy e nemes város polgárait hasonló érzélem lelkesíti; s ezen érzelmeinknek azonosságában látom feladatam megoldásának azon biztosítékát, melyszerint minden cselekvényem a jogtiszteletnek leend bizonyítványa; mert ezáltal hiszem a magas kormány bizalmát fentartva, az önként kiérdemelni és e város polgárainak tiszteletét megszerezni.

A társadalmi rend azért létezik, hogy az emberek ne foglalhassák el a törvények helyét, — mert a polgárak biztossága a törvényektől és nem az emberektől kell, hogy függjön. Ép ezért minden állam első és alapfeltétele: a törvényeknek tisztelete. Ez alapon szent kötelememnek tartandom és ünnepélyesen ígérem, hogy e székben minden pártan felállva, mindig a többség akaratának leendek tántoríthatatlan hű tolmácsa.

Tisztelt bizottmány! Csakis civilizált és vagyonos városok tehetvén hazánkat, mint minden államot, virágzóvá: e nemes város első és főfeladatának tartom a szellemi és anyagi előhaladást, az első a nevelés, a másodikat az ipar- és kereskedelem kifejtése által: — annál is inkább mert meg vagyok győződve, hogy e nemes város földrajzi helyzete, lakóinak értelmisége és nemzetiségénél fogva a magyar állam királyhágon inueni részének szíve kell hogy legyen. Ennek megalapítása, a jelen nemzedék hazafi kötelessége. Óhajtja hinni, hogy e nemes város

értelmes polgárainak politikai tapintata — melynek, mint minden politikának, hémverője a siker — elfogja találni az útát ennek létesítésére. Személyemet illetőleg, minden alkalommal, minden hatalmamban levőt e célra megtenni: Kedves Kötelememnek tartandom, csak is a sikerben s teljesített kötelességem öntudatában keresvén jutalmamat.

A községek jólétének egyik főfeltétele a helyes közigazgatás; ennek szervezete levén legelső teendőnk, bizton reménylem, hogy e nemes város közvéleménye oly férfiak személyében fog nyilvánulni: kiknek hazafiságuk, jellemük és képességük egyaránt igazolandják, a személyükben összpontosult bizalom helyességét.

A városi főispánságok célszerűségéről nem kívánok ezuttal szólni, miután határozott szándékom kötelességemnek felismerése és teljesítése által tényleg behozonyítani azt. Különbben is kétségtelen, hogy annak felállítását a kormány nem javalta, a képviselőház törvényne nem emelte volna, hacsak szükségessége és hasznosságáról — ugy a városok, mint a kormányt illetőleg — eleve meg nem lesz vala győződve.

Tisztelt bizottmány! Én minden tárgy fölött — a miről szólék — a legnagyobb őszinteséggel nyilatkoztam: mert ugy hiszem, hogy midőn hiven kimondjuk azt, a mit gondolunk, és csakis azt a mit gondolunk: kikerüljük a magyarázatok és rákfogások kellemetlenségeit. Őszinte voltam és leszek, mert ugy vélekedem, miszerint e nemes város polgáiraival szemben nincs oly igazság minek kimondásától tartozkodnom kellene. Ez alapon teljes bizalommal hívom fel Önöket, mint politikai működésem bajtársait teendőink és tanácskozásainkat illetőleg:

A politikai bölcsesség elutasíthatlan követelménye, hogy közügyeinket kapcsolatba hozzuk józan érdekeinkkel, s ezen érdekeket kiegyeztessük hazánk viszonyaival: ne kívánjunk tehát soha olyas valamit fenntartani vagy létesíteni, a mi a dolgok erejének hatalma alatt ugy is összedőlne. Ragadjuk meg azt a mi előnyösnek jelentkezik; járjunk el naponként abban, mit nap nap után követel; és midőn így a szabadságot, a polgári jólétet előkészítő és feltételező alkotmányos szabadságot megerősítjük: legyünk hűek az igazsághoz, mely minden ember és minden államnak állandó érdeke, s melyet minden polgár jogosan követelhet tőlünk; de ne feledkezzünk meg soha arról se, hogy a kimélet, sőt a bocsánat is részét tesz az azon igazságnak, melylyel tartózkodunk mind azoknak, kiknek véleménye, bárha tévesen is, eltér a miénktől, mert csak így tarthatjuk fel nemes lelkiileg a vélemény — szabadságot. S így haladva, ha majd a tapasztalás által a józan ész hatalma kiemel az egyetlent utat, mely hazánk boldogítására vezet, ez uton mint testvérek találkozandunk, mikor is az egyetértés lobogója alatt, a törvényesség jelvényével, a siker elmaradhatlan lesz. Nem tudhatjuk mit tart a végtet számunkra, de felelősséggel csak azért tartózkodunk, mit magunk végeztünk.

Midőn e nemes város polgárainak támogatását kikérem, és őszinte bizalmukért Önöket felhívom, hiszem hogy a közérzelemnek adok kifejezést, midőn azt kívánom: éljen a haza! éljen a király!

(Zajos éljenzések után a közönség leül).

Szarvadi L. közig. tanácsos, ki e gyűlésen a főjegyzőség teendőinek végrehajtását előre kikérte magának, nagy hangon, kéziratból, felolvasta az alábbi jól szerkesztett beszédet:

Méltóságos főispán ur!

Örömmel ragadom meg az alkalmat, méltóságodat, mint koronás királyunk által ezen sz. kir. város élére törvényesen kinevezett első főispánt a képviselőtestület s polgárság nevében, szívem mélyéből üdvözlhetni, mert méltóságodnak őszinte szavai biztositékot nyújtanak, hogy feladatának megoldásában a törvények tisztelete s alkot-

lakóinak száma 21.920.269, területe 4674 □ m. lyceumai és gymnasiumainak száma 337, tanulói sz. 20229, egyeteme 19.

Egészítsük ki e paralellát a keletről vett Ruméniával és Görögországgal. Ruméniák lakóinak száma 4.043.021, területe 2271, középtanodája 9, középtanodai tanulója 1454, egyeteme 2. Görögország lakóinak száma 1096810, területe 901 □ mfd, gymnasiumainak és ugynevezett hellen-iskoláinak száma 103, tanulója 7000, egyetemeinek száma 2. Végül hazánk lakóinak száma 14.609.000, területe 5853, human-középtanodája 164, középtanodai tanulója 30.000, egyeteme 1.

E szerint Poroszországban 2068.071 lakóra 728 □ mértföldre, 24 human középtanodára, 6486 középt. tanulóra; Ausztriában 3291053 lakóra, 951 □ mfdre, 16 gymnasiumra, 5105 középtan. tanulóra; Angliában 2442266 lakóra, 480 □ mfdre, 70 középtanodára, 5000 középt. tanulóra; Belgiumban 1182689 lakóra, 134 □ mfdre, 11 középtanodára, 1945 középt. tanulóra; Spanyolországban 2275470 lakóra, 1660 □ mfdre, 10 középtanodára, 2147 középt. tanulóra; Itáliában 1153645 lakóra, 244 □ mfdre, 17 középtanodára, 1054 középt. tanulóra; Romániában 2021510 lak. 1134 □ mfdre, 45 gymnasiumra, 729 középt. tanulóra; Görögországban 54845 lakóra, 450 □ mértföldre, 51 középtanodára, 3500 középt. tanulóra; elvégre Magyarországon csakis 14609000 lakóra, 5853 □ mfdre, 164 középtanodára és 30000 középtanodai tanulóra: esik egy egyetem!

Egy kombináló tekintet a fentebbi számokra, meggyőző: mily kiáltó tanügyünknek human felsőtanodákban szegénysége, mennyire csufos állapot, hogy ekkora ország máiglan egy egyetemnél többet képtelen felmutatni. S míg középtanodáinknak a lakókhoz arányított számára nézve Francia- és Spanyolországot is magunk megett hagyjuk, human főtanoda dolgában még Rumánia, a civilisatiónak ez épen nem elsőrendű mintatársága (!) is hetszerre jobban áll nálunknál.

Vedd ehhez országunk anyagi szegénységét, az egyet-

len magyar egyetem székhelyének, Buda-Pestnek, europa-szerte pártját ritkító drága voltát, s nem fogod csodálni, hogy hozzáférhetlensége miatt, 30 magyar középtanodai tanulóra csak egy egyetemi hallgató esik. Erteni fogod, hogy akkor, midőn tanulóink nagy száma studiumában a középtanoda végeztével megreked, miért annyi az országhban a semiductus és oly kevés a szakember? Tndofogod, részben hol keresd társadalmi osztályaink kárin socialis viszonyokra mutató aránytalanságának okát?

Tanügyünk e nyomorának visszatükrözött képét ott látod az ország kultúrképét mutató választási táblákon. Az 1869-diki képviselőválasztás hivatalos adatai szerint a politikai tényezőknak Magyarországon 12, Erdélyben 67 százaléka anyagi s szellemi tekintetben egyaránt proletár nemesség. Magyarországon 67%, Erdélyben 13%, a birtok, Magyarországon 6—5%, Erdélyben 3% a kézmű, Magyarországon 9%, Erdélyben 0—8% a jövedelem, Magyarországon 2%, Erdélyben 0—4% a kereskedelem, Magyarországon 0—07%, Erdélyben 0—01 a gyáripár, és végül Magyarországon csak 5, Erdélyben csak 1—3 százaléka az értelmiség contingense!*)

*) E számításom épen nem önkényes, de sőt fájdalom, nagyon is megbízható, hivatalos adatokon alapul. Im. itt közlöm rövidletben az ország választóiról a „Budapesti Közlöny” által adott táblát.

Qualificatio	Magyarországon	Erdélyben
Nemesség	94.243	74.134
Birtok	532.896	14.495
Adó	—	11.684
Kézmű	46.032	3699
Füstök	—	3.258
Értelmiség	39.455	1421
Jövedelem	65.447	866
Kereskedelem	14.012	431
Gyár	654	12
Választók összege:	792.799	110.000

*) L. Brachelli Gymnasien und Realschulen. Universitäten Die Staaten Europas 1867. Wien művében, 539—560 old.

mányos szabadságunk tovább-fejlesztése leendőnek vezér-elvei.

Midőn alkotmányos kormányunk a köztörvényhatóságok szervezéséről szóló törvényjavaslatot előterjesztette, azt az országgyűlés mindkét háza elfogadta s királyiszentisítés után törvényt emelte, a főispáni intézmény életbeléptetésével bizonyára a királyi városok jövő felvirágzására gondolt, s önállóságukat még szilárdítani akarta, midőn azokat a megyékkel egyenlő rangra emelte s egyenlő hatalommal ruházta fel, ily értelemben kívánom én e törvény szellemét fölfogni, s a kezdet első perceiben a siker biztos reményével hajlok meg előtte.

Elismerem, hogy a nemzet csak úgy lehet erős, úgy lehet hatalmas, ha polgárai a szellemi fejlődés magaslatára jutva, észszerű gazdálkodás által vagyonosokká lesznek, elismerem, hogy az első a nevelés, a másodikat az ipar és kereskedelem fokenkénti emelésével lehet elérni. Elismerem, hogy e téren — a lezajlott nehéz idők alatt — kevés sikert mutathatunk föl, s hogy szinte csak a kezdeményezés fókán állunk, de bizton állíthatom, hogy minden egyes polgára városunknak áldozatkészséggel ragadja meg az alkalmat mlgod magas közbenjárása igénybevételével, e hiányokat eltávolítani, s hatalmának minden eszközeivel arra tör, hogy ezen sz. kir. város a kor követelményeivel fokozatosan haladva, nagygyá legyen s a magyar királyságban méltó helyet foglalhasson.

Mltsgs főispán ur! Mi a hagyományosan ismert Székelyföld fia vagyunk, szeretjük hazánkat, ragaszkodunk ősi alkotmányunkhoz, s ha kell, meg is tudunk halni érte; de a hiu ragyogványokért, emelkedésünk, alkotmányos fejlődésünk biztos alapját meg nem ingatjuk, s a jövő ábrándos reményeiért a valódi előhaladást föl nem áldozzuk.

Mi is ismerjük a helyzet nehézségeit, s bátran bevalljuk, hogy azon csak egyesített erővel győzedelmeskedhetünk. Az erőben van a hatalom, ha mi mindnyájan, e város polgársága, mlgod kijelentett jóakarathoz csatlakozva, minden erőnket, szellemi képességünket arra fordítjuk, hogy ezen sz. kir. város új fejleményeiben mindig biztosan előrehaladhasson, a siker el nem maradhat, a Székelyföld e fővárosa eljut azon magasságra, hogy Magyarország Királyhágón-inneni részének nem csak szíve, de irányadója is leend.

Nem tehetjük, hogy mlgodnak köszönetet ne szavazzunk azon ígéretekért, miként minden pártan felül-emelkedve, elfoglalt főispáni székén a többség határozatát fogja tolmácsolni, kimondani. Mert ha az országos küzdelmekben az ellenzék hatalmára is van szükség, itt a tüzhelynél, mely édes miénk, városunk boldogítására, felvirágoztatására kell mindnyájunknak egyesülni, csak így foglalhatjuk el azon tért, mely ninket, polgárokat, mint örökidőktől fogva a haza és alkotmány biztos őreit, méltán megillet...

Méltóságos főispán ur! tiszteljük mi a törvényt s tudjuk, hogy a polgári biztonság legerősebb talpköve a törvény tisztelete, tudjuk, hogy a valódi szabadság a törvények megtartása, s igerjük mlgodnak, hogy minden ilyenmü intézkedéseit készséggel emeljük érvényre, s minden tehetségtünket egyen-egyen felajánljuk, az e tárgyba felmerülhet akadályok elhárítására.

Ezen sz. kir. város jövője nagyrészen mlgod kezeibe van letéve, mert a megkezdett intézmények tovább-fejlesztése azon férfaktól fog függeni, kik az új közigazgatási választáskor annak élére fognak állíttatni. Adja a gondviselés, hogy mind magas személye, méltóságod, mind a választó polgárság feltalálja azokat, kiknek az igazság szeretete szívében a haza és ezen város nagygyálátételével foglalja el az egész tért.

És most nem marad egyéb hátra, mint ismételtlen üdvözölve mlgodat, kérni a magyarok istenét, tartsa meg mlgodat az évek hosszú során át, hogy nemes buzgalma által tegye ez új intézményt áldásthózá, hogy hassa által az egész hazát, városunkat nagynak s boldognak, polgárait vagyonosoknak, s így elégtelnek. Eljen! eljen!

Thuri főispán: A gyűlést megnyitottnak nyilvánítottam, s felkérem a főjegyző —

Felszólal Dobolyi Sándor. Nem méltóztatnak méltóságod s a gyűlés rosz neven venni, ha ily becses s új hivatal elérését némileg elemezni kívánom. Szónoknak hosszabb, képletes beszédéből keveset enged lapunk szűk tere közleni, s ép azért csak a beszéd menetét ismertetjük. A főispánság hasonló ama francia író által jellemzett felhőkhoz, t. i. mindig azon tájnak képét veszik fel, mely fölött elvonulnak. A régi pátriarchalis rendszerünk 1848-al eltelt, s ez, mint a felszabadulás korszaka, fájdalmat idézett elő, melynek következménye a provisorium volt, ennek pedig különös sajátága az volt, hogy az 1867-ben bekövetkezett kibéküléshez vezetett, melyhez hasonló a magyar történet felmutatni nem tud; a többi fényes korszakok egyes uralkodók és kitűnő képességeiktől, ez pedig a magyar nemzet nemes szívéből folyt. Ennek eredménye, hogy a salzburgi találkozásnál a magyar miniszterelnök az emberiség sorsára gyakorolt befolyást; ezen eljárás szüleményének tekinti az új méltóság életbeléptetését is; s midőn e rendszer a városokra is kiterjesztetett, ebben csak szerencsés körülményt lát, mely csak jótékony lehet a városokra nézve. Ezután áttér arra, hogy a Thuri név nagyon becses Váshelyre nézve, s Thuri József egykori nemeskeblőségét beszéli el. Ebben is nagy örömet lát, hogy az ő törzsköcs székely főváros, ő törzsköcs származású főispánt nyert; erről szépen van mondva, hogy találékony a végleteik. (Éljen, elég már!) Ezután szónok összefoglaló vonta beszédét vágyát s még csak egy alázatos kéréssel találta meg az új főispánt, t. i. a váshelyi főrealanoda felállítására ügyben, „ha mlgod ezen ígérést mielőbb megtestesítendő, a legszébb emlékekkel fogja működését itten megörökíteni, utolsó szavam, hogy e nemes pályán, melyen sokakat boldogíthat, áldja meg az Isten.“ — (Éljen, éljen!)

Thuri főispán: A gyűlést megnyitottnak nyilvánítottam, s felkérem a főjegyző urat, méltóztatnék a szerve-

zésre vonatkozó rendszabályokat felolvasni. A gyűlésen eddig résztvevő testületek s k közönségnek nagy része e közben eltávoznak. A zaj lecsillapultával pedig

Szarvadi tanácsos felolvassa a megyerendezési törvénynek idevonatkozó részét.

Főispán: Ismerve e törvény szellemét, bátor voltam tegnap a kommunitás tagjait a szervezési munkálatok kidolgozására kiküldendő bizottságról egy névsor egybeállítására végett felkérni, felolvasom azt, hogy ha netalán valaki a névsorba foglaltak valamelyike ellen kifogást akarna emelni, vagy valaki mást betéttetni, azt nyilváníthassa. A három albizottságra osztott bizottmány jegyzéke a következő:

1. Választó kerületek alakítása, választók névjegyzéke, szakosztályok szervezete, adófizetők névsora. Szabályrendeletek alkotására. Elnök: Z. dr. Knöpfler Vilmos. Jegyző: Farkas Elek. Ferenczi István. Bihari Sándor. Pettei János. Kiss József. Hinc Miklós. Vadadi F. Lajos. 2. A tisztí személyzet s azok fizetése megállítása. Elnök: Bodolla János, jegyző: Kovács Soma. Szöllősi Sámuel. Keresztes Sándor. Jenei Albert. Szarvadi Lajos. Stefani Demeter. Nagy János. Kovács Aron. 3. Az árva ügyben. Elnök: Dobolyi Sándor, alelnök: Nagy Lajos, jegyző: Hajnal József. Lázár János. Hinc Lőrincz. Bakcsi József. Ajtai Mihály. Kozma Endre. Gombás József. Főispán: Méltóztatnék a tisztelt bizottmány hozzászólani: tetszik-e még valakit e sorozathoz hozzáadni, vagy abból valakit kihagyni? (Marad, elfogadjuk!)

Hajnal József (v. egyesbíró szólni akar, ingerülten közbekiált: maradjon, elfogadjuk!). Már méltóztatásnak megengedni, hogy az ember legalább magát kifejezze. Felszólal, hogy a 30-as bizottmány 3-ik osztályához nem csak az árvaügy rendezése tartozik, de az árvaügyeknek a törvényszéktől átvétele iránti javaslatlétel is.

Főispán: A módosítás odatartozik

A 3-ik osztály munkálata arra is kitéjesztetett. Elnök: Egyéb tárgya nincs.

Közbeszólnak; a jegyzőkönyv hitelesítése

Elnök: Nagy Lajos, Bodolla János és Hajnal József a jegyzőkönyv hitelesítésével megbízottak.

Szöllősi Samu: Indítványozza, hogy a főispán megnyitót beszédje a jegyzőkönyvbe szórul szóra beigtattassék. Elfogadtatott.

Elnök: Több tárgya nem lévén, ezennel a gyűlést feloszlatom.

Székelyföld.

Bereczk, 1871. szept. 7-én.

F. hó 5-én fogadta Bereczk várossa a hét testvér székely város főispánját Lázár Mihály ő méltóságát. Hogy minő bizalom, ragaszkodás s a kédiszédi nép minő szeretet-nyilvánulásával találkozott Bereczkig, mutatja a falvak egész határukig zöld ággal felékített utain várokozó nép által ő méltóságának entusiasmussal történő s mintegy diadalszerű fogadtatása. És hogy mily bizalom és szeretettel s az öröm minő nyilvánulásával találkozott ő méltósága Bereczkben, igazolja a székely s román banderium által történt szívélves fogadtatás a határszálen s a zöld galyakból csinnal felkészített, virágfüzerekkel, koszorúkkal s zászlókkal felékesített diszkapu alatt össze-gyűlt mindenrangú s mind két nemű és ajku nép általi ünnepélyes és lelkes fogadtatás a város végén. Alig fogadta s fogadja a hét város közül egy is nagyobb örömmel Lázár Mihály főispánt, mint Bereczk várossa, mert mint az üdvözlő beszédet tartó szónok helyesen nyilvánító, Bereczk várossa ma nemcsak ő méltósága személyes megjelenése s magas hivatalába beiktatásának örömmünepét üli, hanem egy negyed évszázados örömmünepet is ül, mert 25 éve, hogy közönségünk ő méltóságát a nemzet jogaiért, szabadságáért küzdő bajnokává avatá, a honatyák díszes sorába emelá, midőn országgyűlési képviselővé ünnepélyesen megválasztá; s hogy mily szerencsés volt e választás, fényesen igazolja ő méltósága jelen magas hivatalal ő Felsége legmagasabb bizalma által lett felruházása.

Főispán urunk a szívélves üdvözlét a legnagyobb bizalmat keltő baráti odaadással s népszerűségét megalapító s emelő népbaráti üdvözléssel viszonozta, mire zajos éljenzések s tarackklövések után a zöldággal végig feldíszített uton a városba szállására kísértetett. Egy óra múlva azonban egy küldöttség meghívása folytán a városi képviselőtestületi gyűlésbe, harsány éljenzések közt dísz ültönybe megjelenvén, felolvastatta a kinevezéséről szolló magas belügyminiszter leiratot, az eskü formát, melynek vallásos pietással elmondása után a gyűlés lelkesen meg-éljenzte. Ezután ő méltósága beköszöntő beszédében ki-emelá a nagy fontosságu feladatot, mely mind a főispánra, mind a közönségre várakozik, hogy a beálló alkotmányos átalakulás s korszerű szervezés magasztos czélját felfogván, egy akarattal s honfui buzgalommal iparkodjunk a jövő jólétén munkálódni s a honfui munka áldásait biztosítani, részéről ígervén mindent megtenni, mit városunk mind anyagi, mind szellemi jólétének, előhaladásának szükségessége igényel stb. Ezen beköszöntés a városi közönség részéről alkalmas üdvözlő beszéd által viszonoztatván, a szervezés előmunkálatai kidolgozására egy 24 tagu bizottmány választatott s egyéb tárgya nem lévén, indítvány utján nagy éljenzések közt egyhangulag azon határozat hozatott, hogy főispán ő méltóságának a nép ohajával találkozó kinevezetése folytán. Belügyminiszter ő nagyméltóságához ezen szerencsés megválasztásért jegyzőkönyvileg bizalmi s elismerő nyilatkozat fejeztessék ki.

Ezen ünnepélyt d. n. 2 órakor egy 60 terítékű diszebb követte, hol király s királyné ő Felségeikre, Rudolf koronaherezege, s az egész dinastiára főispán ő méltósága tarackklövések kíséretében megnyitván a pohárköszöntések sorát, folytatólagosan vidám asztali társalgás közben szép és lelkes pohárköszöntések mondatk főispán ő méltóságára, a miniszteriumra, a házára, a 7 testvér

városra, a városi közönségre s beteg főbíróra, a honvédre s a jelenlévő egyes vendégekre. A város kapitány rekedt hangu pohárköszöntéséből megértvén ő méltósága, hogy épen az éjszakai tüzvésznel, hol a kapitány hangját veszté, egy szegény jámbor polýártársunk csüre is találja négy marhával elégett, 20 o. é. frtot sziveskedett ez örömmünep emlékeül némi vigasztalására a súlyos csapással sujtottnak ajándékozni, mit ez a legnagyobb megindulás közt hálával fogadott.

A vendégek teljes meglegedését kinyert ebéd után főispán urunk baráti szíveséggel búcsut vevén, határszálenkig kísértetett, hol a banderium vett szívélves búcsut ő méltóságától, egyik ez alkalomra készített s Bereczk czimere körül „Leld e város boldogságának öröme“ körirattal ellátott nemzeti lobogót emlékül oda ajánlván.

Mi végül is csak azt ohajtjuk, engedje a gondviselés istene, hogy főispánunk közkedvesség és tiszteletben álló személyéhez kötött nagy remények és szép ohajtások a mi javunkra s a m. kormány dicsőségének emelésére teljesülvén, kivívott széles népszerűsége, lankadatlan bonfui tevékenysége s fáradhatlan szorgalma folytán a legszebb gyöngyök teremjenek a hét testvér város népe szívében, a hála drága gyöngyei, melyek hogy valóban meg is teremjenek, biztosan hisszük, ha Lázár Mihályt az Isten hosszasan jó egészségben élteti, mit egy szívvel lélekkel forrón kívánunk.

J.—r.

Helyi dolgok.

— A mult szombaton történt főispáni beigtatás városunk összes értelmiségét és polgárságát teljes mértékben kielégítette, s a főispáni intézménnyel — mely iránt mint merőben új dolog iránt hasztalan tagadott konservatív magyar természetünknel fogva egyenmely tartózkodással viseltetünk, — tökéletesen kibékítette, nemcsak, de a magyar ember legbensőbb természetét érziúletével oly homogén méltóság ily őseredeti daliás képviselőjében mint Thuri Gergely, — egészen megnyerte a szíveket. Gyönyörűség volt látni a roppant számú jelen voltak arcán a benső gyönyörködés és mégsebb volt szemlélni, mint változik át önkénytelenül — önkaratlanul a legesőkönýösebb „Nagydemokraták“ összevonat ajkain idekozott gúnymosoly az önfeléd tetszés és büszkeség mosolyává! Ha itt lett volna a „Magy. Polg.“ vitéz szerkesztője nyilván megbotránkozott volna benne hogy a becsületes magyar kebelnek még vannak őszinte pillanatai és nyilvánulásai, melyeket nem áldozhat fel a szentséges pártfegyelemnek, vulgo: az uraságra vágyó kompánia személyes érdekeinek!

Az ünnepélyes beigtatási gyűlés után — mint mult számunkban már jeleztük — Thuri Gergely főispán nagy diszebbéket adott a Lénárt-teremben. Jelen volt az egész városi képviselő-testület, a királyi ítélő tábla, marosszéki tisztség, városi tanács, minden felekezeti papság és szerzetesek, a királyi hivatalok, a honvédség és sorkatonaság tisztjeinek főbbjei és személyzeteinek nagy része; a más három város: Szász-Régen, Erzsébetváros és Fogaras küldöttei, végre az iskolai, társulati s egyéb testületek és a sajtó képviselői. Imposansabb ebédet a koronázási ünnepélyek óta M.-Vásárhelyt nem táttunk.

Szokásos időben a főispán poharat emelt a királyért, szeretett királynőnkért és gyermekeikért; a nagy társaság lelkesült háromszoros éljenzése megható volt.

Bodolla János ismert ékesszólásával az új főispánra mondott szép pohárköszöntést, melyre harsány éljenzés viszhanyzott az egész nagyszámú közönség ajkairól. Erzsébetvárosi főbíró, a szász-régeni polgármester és Antal Ferencz főbíránk városaik nevében üdvözlék és éltetik főispánunkat. Dr. Knöpfler a most testvériesült négy város közötti egyetértésre; Lázár Ádám a „független szabadelvű“ polgárságra; Dr. Székely a katonaságra s később a nevelés bajnokaira — éltette mint ilyent Feszeli prépostunkat; — Bihari Marosszékre s ennek Fejére Mikó M.-ra, és nyomban a törvény őreire s ezek élén Erdélyben B. Apórra köszöntöttek csattanós, szikrázó rövidséggel. Felettébb sajnálnunk kell, hogy lapunk szűk kerete nem engedi e valóban szép és csinos felköszöntéseket bővebben ismertetni. Kiemelhetjük csupán a Dr. Székelyét a nevelőkre, mely legalaposabb, s a Dr. Knöpflerét mely legesattánóbb volt. A pohárköszöntések sorát Thuri főispán zárta be, vonatkozván egy József császárról fönmaradt adomára, éltette a négy város minden egyes polgárát mint „korregensét“ az alkotmányban, s megjegyzé: hogy ezzel tovább ment Lázár Ádám ki a „független és szabadelvű“ polgárokat éltette. E pompás ötlet mint villám gyújtá fel a felmelegült kedélyeket, s a legvidámabb, egyetértőbb hangulatban társalgott még pár órát asztal után az összes társaság, míg szívkünkben elégtelen távozáink szerte későn estefelé e díszes magyar lakomáról.

Mindezekről persze a „M. Polg.“ érdemes tudósítója — amint az eddigiekből láttuk — egészen más-fajta, hajmeresztő, fogvicsorító (inkább gyomorémelyítő) dolgokat fog írni; s még így is, amennyiben a „folt“ netalán mégis valamikéve fájtabb találna lenni a „zsáknál:“ gondoskodik a „májszter“ az illő kidaröcztásról. Csak rajta! hisz minden jóra való háznál lenni kell egy szemétdombnak is.

— Főispánunk vasárnap délután több négy fogatu diszkiséret mellett a helyi polgárság részéről, innen Szász-Régenbe ment általa szervezési munkálatot azon városban megindítandó. A fényes nagyszerű fogadtatásról s további történetekről lapunk zártakor vettük a kimerítő tudósításokat, melyekből a még időszerű részeket jövő számunk hozandja.

== Ugy halljuk hogy Koller besztercei tanár és híres fényképész, s a keresett színes fényképek (chromographia) ügyes készítője, ki jelenleg Kolozsvárra van nagymértékben elfoglalva, városunkat is a székely népriseletek gyűjtése végett meglátogatni készül.

== Azoknak, kiknek a közbiztonságra ügyelni érdekében és kötelességükben áll, figyelemükbe ajánljuk, a szabályozás alatt álló de a közlekedés előtt igen helyesen elzárva nem levő Nagyközben az ottan ázott mészgödört, mely körülleg körül karfázva nem levén, abba az esetlegesen arra járó barmok és emberek igen könnyen behullhatnak és véletlen szerencsétlenségnek vannak kitéve.

— (Beküldetett.) Egy szép szállás kiadó Szt.-Mihálynapról a Kazinczi-utczában 811 sz. alatt.

K Ü L F Ö L D.

A cseh országgyűlést hg Lobkovitz főlandmarschall f. hó 14-én nyitotta meg cseh beszéddel, melyben „minden nemzet általános kibékülését” hangsúlyozta. Azután németül is szólott s az elnökségen pártatlanságot ígért. Utánna Chotek helytartó kérte ki magának a ház bizalmát. A kir. leirat hivatkozik az 1870. aug. 31-iki patensre, mely azonóhajt fejezi ki, hogy a cseh királyságának az öszbírodalomhoz való viszonyai és azoknak átvizsgálása és 1870 sept. 25-ki leirat által biztosítván minden oldalra méltányos szabályzásra fog vezetetni.

A királyi leiat elismeri a cseh királyság jogait: a királynak abbéli készségét nyilatkoztatja ki, hogy ezen elismerést a koronázási esküvel megújítandja; hangsúlyozza továbbá, hogy a király a többi királyságok és az országok irányában az oktoberi diploma és azaz államaz alapörvények által, és a magyar királysággal szemben a koronázási eskü által elvállalat kötelezettségek alól nem vonhatja ki magát; — ennél fogva megelégedéssel veszi tudomásul a cseh tartománygyűlés feliratát, melyben azon készség fejeztetett ki, hogy az ország jogigényei a birodalom hatalmi állásával, és a többi királyságok és országok jogosult igényeivel öszhangzásba fog hozatni.

A királyi leirat felhívja a tartománygyűlést hogy a cseh királyság államjogi viszonyait a mérséklet és békülékenység szellemében vegye tanácskozás alá, hogy a koronának lehetőség adassék aziránt, miszerint az alkotmány-vitát a többi királyságok és országok jogainak megsértése nélkül bevégezhesse. A leirat felemlíti végül, hogy a kormány a tartománygyűlés elé új választási rendet és a két nemzetiség védelme iránt törvényjavaslatot fog terjeszteni.

Távirati hírek:

— Bécs, sept. 15. A „Presse” jelenti Bukarestből: A kormány ragaszkodni fog azon felfelezéshez, hogy a kamarától a Stroussbergféle vasúti részvények tárgyában hozott határozat visszavételét követelje, vagy pedig a kamarát fogja feloszlalni; a berlini kormánynak ezen ígért tételt.

— Sz.-Pétervár, sept. 14. Bismarcknak a gasteini találkozásra vonatkozólag ide intézett távirata — melyet az itteni német követ a kormánynak átadott — az orosz császárra kedvező benyomást gyakorolt.

V E G Y E S.

— Király ő felsége sept. 14-én este 7 és fél órakor Pestre érkezett. A kormány részéről Tóth Vilmos belügyminiszter, a város részéről Gyöngyösi, Gamperl főpolgármester üdvözölték. Ez utóbbihoz e szavakkal fordult ő felsége: örülök, hogy országomba jöttem, nemde rég voltam itt?

— Gr. Péchi Manó kir. bizt. ő nmga. hosszasabb távolléte után Kolozsvárra vissza érkezett.

— Bittó István igazságügyminiszterre lett kinevezése és lemondása folytán Abrudbányán 221 szavazattal országgyűlési képviselője újból megválasztott, ellene egyetlen szavazat sem volt.

— Az „Erőlyi Gazda” nagyon tisztelt szerkesztőségétől engedelmet kérünk, ha csakugyan valami „eredeti” cikket vettünk volna át egyszerűen becses lapjából a forrás megnevezése nélkül. Mi valóban nem kapjuk lapunkban sehol azt az eredeti cikket melyre e szíves figyelmeztetése okot szolgáltatott. Általában nagyon vigyázni szoktunk az efélékre; noha megvalljuk, hogy kisebb fontossága, a „vegyes” rovatba eső, s legtöbbször valamenyi lap hasábjain kolportált apróságoknak — magunkból itélve — kevesebb fontosság lenne tulajdonítandó, semhogy ebből a szellemi töké feltésének leghalkabb hangja is fakadhasson. A t. lap kívánsága szerint mindazáltal, ezentul még sokkal nagyobb vigyázattal fogunk eljárni a netaláni átvételeknél.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. szept. 18-ik és következő napjain a következőképp ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

Nyegra Simion és társa, Torda város közönsége ellen birtokháborítás iránt. Sipos Károly Szabó Mózes e. 20 frt i. Vasilie Simionu Damianu Juon e. 60 ft i. Fur-

dui Joanu Popa Bobasiu Dumitru Mila e. 60 frt i. Si-coe Iliana Ghionca Danila e. sommás visszahelyezés i. Rosenberg Márton Kimpianu Ilisia e. 26 frt 66 kr. és 13 frt 30 kr. i. Sinvelu Mária Crisianu Nicolae e. atyaság elismerés és gyermektartás i. A brassói bányá- és huta-részvénytársulat Kolonics István e. 7 frt 35 kr. i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál.

Sora Coman Cioran Bucur Serbán Danchasiu e. 5840 frt i. Tevcu Tódor Kendi János e. 168 frt i. Gr. Ancker és társa cég S. Weinberger e. 1221 frt 6 kr. i. Lier Johanna Hüll Károly e. 37 frt 96 kr. i. Rákoczi Mária Magyarai Gáborné, Magyarai Gábor hagyatéka e. 840 ft i. Kovács Ferenc Csoka Péter e. 39 frt 80 kr. i. Kosztea Savéta Ambrosie Blesian e. sommás visszahelyezés. Bálinti Borbára Pongrácz Györgyné, Hajos Anna e. 120 ft iránt.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós.

Istok Mihály és társa, Palló K. József e. erdőjog i. Vitalis András öz. Vitalis Miklósné e. egy belső telek kiadása i. Albert János Részeg János e. egy 6 vécás föld tulajdona i. Bauer János Végh Jánosné e. 20 frt 88 kr. i. Feszt József Zattler Sándor e. 12 frt s járulékai i. Szakács József, Bodó Albert e. 16 frt 80 kr. s járulékai i. Hétzei Sámuel Béres András e. 13 frt 92 kr. s jár. i. Sebestyén Antalné Lukács Ágnes, Lukács Gergely e. 849 mft egy hamadrésze i. Gernyeszegi Mihály hagyatéki ügye. Törös József, mint Bedó Károly és Rozália gyámja s Rákosi Trésia és Anna megbízottja, Rákosi Borbára e. fekvőségek elosztása i.

III. Tanács bűnügyben.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György.

Sztojka Ádám Juon és társai e. lopás. Dávid Juon Ursu e. súlyos testi sebzés. Kasper János e. becsületbiztonság e. kihágás. Markus Vaszilika és társa e. nyilvános erőszakoskodás. Hetyn Kozma és társa ellen súlyos testi sebzés.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf.

Beder Károlina e. becsületsértés. Korp György és társai e. nyilvános erőszakoskodás. Thal Anna e. becsületsértés. Moisa Farkas és társai e. vallásháborítás. Dengyel György e. sikkasztás.

Előadó k. t. bíró Stoyka Antal.

Bradu I. Dumitru e. emberölés. Untih Johann e. becsületbiztonsága e. kihágás. Thoma Nicolau e. rágal-mazás. Steff Juon lui Gligor e. testi súlyos sértés i. Bolonts Matyitz e. lopás. Neaku Mojsze és társa e. kihágás.

Előadó k. t. pótbíró Mégay Ferencz.

Klein Mihály e. becsületsértés. Szuts Teofil e. tolvajság. Golgoez Alexandru s társai e. tolvajság. Niculai lui Juon Dinu s társai e. nyilvános erőszakoskodás. Pakesch Mihály e. tolvajság. Muntean Dumitru és társa e. súlyos testi sértés. Zsoldea Petru lui Mihain e. ugyanazért. Bako János e. tolvajság.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Antalffy Gábor.

Horváth Benedekné Bukur István e. egy majorsági állomány visszabocsátása i. Ugyanannak Batzog József e. ugyanazért. Szöcs Mihály Iszlai László e. egy állomány urbéri természete i. Kaáli Sándor Antalné, Iszlai László e. ugyanazért. Öz. Manyai lui Kurta a dévai kir. uradalom e. 8 db földek urbéri természete elismerése iránt.

A szerkesztő nyiltpostája.

Hangasalji: köszönet! a gyönyörű ajándékot ün-nepi alkalomra tartjuk; most segítve lón rajtunk. E. Sándor: Máról tárgyhalmaz miatt kiszorult, jövő szám-ban bizonyosan. Sz. A. köszönjük.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(sept. 18.)

5% metallique	58.60
5% nemz. államkölesön	68.55
1860. államkötvény	97.90
Bankrészvény	768.—
Hitelrészvény	288.70
London	117.70
Ezüst	118.50
Arany	5.72
Napoleon arany	9.45 ¹ / ₂
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	78.75
temesi	76.—
erdélyi	76.25
horvát-slavon	86.25

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

Sz. 3801. 1871.

Hirdetmény.

Maros-Vásárhely sz. kir. város közönsége részéről köztudomásra juttatik, miszerint a főmél-tóságu m. kir. belügyministeriumnak 18423. sz.

alatt tisztelt engedélye folytán a Maros folyam II-ik ágán építendő nagyhid kiépítése fölött f. év augusztus hó 16-án kihirdetett árlejtés nem sikerülván, a városi képviselő testület egy újabb árlejtés megtartásának határidejéül folyó év **september hó 30-ik napját tűzte ki**, miről vállalkozni kívánok azon figyelmeztetéssel értesítettnek, miszerint a felkiáltandó 10596 frt 59 kr. összeg 5%-át minden árlejteni kívánó a biz-zottmány kezéhez letenni köteles. — A nem hely-beliek vállalkozási képességükről, erkölcsi és po-litikai maguk viseletéről hiteles bizonyítványt előmutatni tartoznak.

Megjegyeztetvén, hogy az előmérésben kije-lőlt ezen hid építéséhez cserfát díj nélkül, a cse-refa deszkákat pedig az előmérésben megállított ár mellett a városi közönség szolgáltatja ki.

Az árlejtési föltételek, rajz, előmérés a tisz-tiháznál hivatalos órákban a főjegyzői irodában előlegesen is megtekinthetők.

Szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdése előtt elfogadtatnak.

M.-Vásárhely, 1871. augusztus 30-án.

A városi Tanács.

(73)

3—3

Pályázati hirdetés.

A maros-ludasi felekezet nélküli iskola tani-tói állomásra, melylyel 400 frt évi fizetés jár, s jövő hó 1-én elfoglalható.

Okmányok, folyamodványok, melyekből pá-lyázó kora, tanulmányai, de különösen a hazai nyelvek tökéletes birása kitünjenek, e hó 25-ig ezen iskolaszékhez beadandók.

A „maros-ludasi iskolaszéknek” september 10-kén 1871. tartott üléséből.

Hantz Pál,

elnök.

Szabó Sándor.

(77)

2—2

jegyző.

P á l y á z a t.

A maros-vásárhelyi ujonan állított (6 osztályú) pol-gári iskolának két alsó osztálya f. évi november hó 1-én megnyitandó levén, ahoz két rendes tanári állomásra u. m. 1.) a nyelvtanári, 2.) a mennyiségtanári tanszékekre 1000—1000 frt évi fizetéssel, ötödéves 100—100 fortnyi fizetésjavítással s megfelelő nyugdíjjal, ezennel pályázat nyitattik.

A pályázni kívánók figyelmeztetnek, miszerint Ma-ros-Vásárhely, szab. kir. város iskolaszékéhez közvetlenül intézendő, sajátkezüleg irt folyamódványaikat, — me-lyekben életkoruk, vallásuk, végzett tanulmányaik, jelen-legi hivatalos állásuk, s a magyar nyelvnek, mint tannylv-nek irodalmilag alapos tudása okmányokkal igazolandó, minősítvényi táblázattal ellátva Maros-Vásárhely, szab. kir. város iskolaszékéhez czimzetten posta útján, poste restante, folyó évi október hó 8-ig küldjék be.

A gymnasiumi, vagy realtanodai tanári pályán si-keresen és huzamosb idő óta szolgáló pályázóknak mások fölött előny adatik.

Maros-Vásárhelyt, 1871. september 10.

Az iskolaszék megbízásából kiadta:

P a á l G y u l a.

az iskolaszék jegyzője.

(74)

3—3

Figyelmeztetés. Gombos „erősítő-italára”

a földbirtokosokhoz és iparosokhoz.

Miután a munkások mezei s egyéb munkák közben többféle okokból **cholerát** hasmenést, vérhast, görcsöt, hányást, hideglelést szoktak kapni, mi őket rendesen hosszú időre munkaképtelenné teszi: üdvös leend tudomásukra hozni, hogy mind azon bajokat.

Gombos erősítő-itala

által oly gyorsan lehet megszüntetni, hogy a szen-vedőt még a munka színhelyéről sem kell eltávolí-tani. — Megelőzőleg szeszes italok helyett **napon-ként** két kanállal adva, a munkást ép erőben le-het megtartani.

Maros-Vásárhelyen raktár: Borsodi De-meter Lajosnál. (72) 4—16